

Jacint Verdaguer, **Excursions i viatges**. A cura de Narcís Garolera (Volum I).
Editorial Barcino. Barcelona 1991

L'any 1990, Narcís Garolera va llegir, a la Universitat de Barcelona, la primera de les tesis doctorals adreçades a Jacint Verdaguer, la figura de més relleu de la literatura catalana del XIX. L'edició d'aquesta tesi és prevista en tres volums, el primer dels quals ja és al carrer, el segon és a punt de fer-ho (potser ja ho ha fet mentre aquest article feia cua a la redacció) i esperem el tercer a frec de l'estiu. Serà llavors, amb els tres volums al davant, quan es podrà fer la valoració més objectiva del treball i de la recerca duts a terme per Narcís Garolera. Tot amb tot, vagi per endavant que el tast del primer volum esdevé una garantia en ell mateix i la formulació d'un treball elaborat amb rigor i exigència. Abans, però, d'entrar en el fil d'aquest primer volum i sense cap intenció d'aigualir la festa, voldria matisar un punt l'afirmació inicial -allò de la primera tesi doctoral sobre Verdaguer- per mirar d'emmarcar-la en un context més ampli com, de fet, li correspon.

Aquests darrers anys s'ha viscut una revifalla important dels estudis sobre l'obra de Verdaguer i, des d'aquesta perspectiva, cal situar l'estudi de Narcís Garolera com una punta de llança o bé la part visible d'un iceberg que té colgat per l'aigua una part considerable del seu embalum. Una punta de llança, doncs, com ho són els col.loquis que s'organitzen a Vic cada dos anys, la publicació de l'**Anuari Verdaguer**, una de les més dignes de l'actual panorama literari, o la just acabada de néixer "Societat Verdaguer" que, d'ara endavant, tindrà cura dels col.loquis i de l'"Anuari" a més de vetllar un

projecte de més volada com és l'edició crítica de l'**Obra Completa** del poeta de Folgueroles. I és important, em penso, de remarcar que tot plegat no ha nascut ni per casualitat ni com els bolets a la tardor. Ben a l'inrevés, ha estat una suma d'esforços entorn a l'objectiu de retornar Verdaguer al lloc que li pertoca com a peça cabdal que fou de la Renaixença i una de les figures més rellevants en la història de la literatura catalana. Fins no fa gaires anys, hem viscut la vergonya de veure com Verdaguer era sistemàticament bandejat per les universitats del país: una autèntica vergonya nacional que, juntament amb el primer esforç de restitució, fou posada de manifest, el 1983, en el "Col.loqui Internacional sobre la Renaixença" que festivava els cent-cinquanta anys de l'oda **La Pàtria** de B. Carles Aribau. Fou un col.loqui entusiasta i multitudinari que tingué la virtut de furgar tenaçment i sistemàticament en la nafra d'absències verdaguerianes. Vist amb un punt de perspectiva històrica, el col.loqui de 1983 s'ha de considerar a l'escapça de l'actual revifalla verdaguerista. Ara, tornant a la tesi del Doctor Garolera, és evident que ha estat la primera, que es tracta d'un mèrit merescudíssim i que mai ningú no li ho podrà discutir. Ara bé, també s'ha d'afegir tot seguit que, a hores d'ara, ja no és l'única tesi presentada sobre el poeta de Folgueroles, que aviat se'n llegirà la tercera i que n'hi ha un grapat més que fan cua. Com és prou conegut, això de les tesis doctorals demana temps i paciència, els ritmes de treball acostumen a ser lents i és bo que sigui així en benefici estricte de la qualitat. De tot plegat, però, el detall més important és haver esbandit la vergonya aconseguint que Verdaguer entrés finalment a la Universitat. I és en la cruïlla d'aquestes consideracions que també em sembla remarcable l'estudi de Narcís Garolera, més enllà de tractar-se del primer volum d'un treball que s'endevina excel·lent. Des d'aquesta perspectiva, esdevé l'avançada d'un conjunt d'estudis verdaguerians, d'altres autors, que veuran la llum de l'edició en els propers anys i tot plegat, finalment, cal considerar-lo, com el tombant cap a la

maduresa d'una nova generació de verdagueristes. Una lleva d'estudiosos que, a contracor de la història, no han pogut prendre la torxa i el relleu de mans dels pares i han hagut de pouar, pel cap baix, fins a l'herència dels avis. L'herència directa de l'escola de J.M. de Casacuberta (Joan Torrent i Fàbregas i Josep Ma. Solà i Camps, entre altres) i que ha trobat un punt dolç en el pont d'eficàcies exercit pel tàndem Joaquim Molas i Ricard Torrents.

En aquest primer volum, Narcís Garolera presenta l'embolcall teòric i el conjunt de la seva investigació sobre **Excursions i viatges**, de Jacint Verdaguer. El segon serà l'edició crítica del text amb la fixació de la llengua i, en el tercer, aplegarà una trentena de textos inèdits sobre la mateixa flaca excursionista del poeta. A parer meu, es tracta d'un estudi meticulós i modèlic en molts aspectes que, de manera ordenada i amb sentit cartesià, dóna notícia de tots els viatges del poeta, descriu els manuscrits i edicions d'**Excursions i viatges**, en repassa la recepció crítica, presenta textos complementaris, estableix itineraris i cronologia, i estudia els aspectes formals de l'obra, així com les idees i els temes de fons que s'hi remenen. Tanca amb un interessantíssim apèndix bibliogràfic que conté bona part dels llibres de viatges, les ressenyes excursionistes i les guies turístiques que havien pertangut a Verdaguer i que li foren de gran utilitat en la redacció de les notes de viatge. Ras i curt, el primer volum de la tesi de Narcís Garolera s'inscriu en els mateixos paràmetres de rigor i de qualitat presents fins ara en gairebé tots els volums de la prestigiosa Biblioteca Verdagueriana creada el 1953 per J.M. de Casacuberta.

I aprofito que surt la mítica Biblioteca Verdagueriana per a una darrera consideració. No faré cap descobriment si avanço que la joia més preuada de tota la Biblioteca són els fins ara deu volums de l'**Epistolari de Jacint Verdaguer (1959-1987)**, a cura de J.M. de Casacuberta i de Joan Torrent i Fàbregas. El mateix Garolera s'hi refereix, en el prefaci del llibre que

presentem, com a una obra de consulta indispensable i riquíssima pel gavadal d'informacions que ofereix sobre la vida de l'escriptor. Dons bé, la darrera consideració es refereix a l'arxiu Verdaguer-Panadés, un conjunt de més de set-centes cartes aparegudes darrerament i que sembla que es publicaran sense notes, només en simple transcripció i a l'inrevés, doncs, dels criteris establerts per Josep Ma. de Casacuberta i fidelment seguits per Joan Torrent i Fàbregas i Josep Ma. Solà i Camps. Tant de bo es tracti d'una informació falsa i les cartes del fons Verdaguer-Panadés tinguin el mateix tractament que la resta de l'epistolari. Si no és així, el nyap serà considerable i una prova fefaent, potser, que no s'ha trobat la persona més adient per a continuar la tasca encetada pel mestre Casacuberta.

Isidor Cònsul